

JOHANNEKSEN EVANKELIUMI

(jatkoa)

Pekka Ervastin esitelmä 7.2.1926

Jeesuksen keskustelu Nikodemuksen kanssa Johanneksen evankeliumin kolmannessa luvussa on niin sisältörikas, että meidän on hyvä siihen vielä syventyä. Itse asiassa siinä keskustelussa jo tulee ilmi koko se filosofinen tausta, se teosofinen tausta, josta Johanneksen evankeliumi ennen kaikkea puhuu, sillä Johanneksen evankeliumi, joka on kirjoitettu Kristustajunnan, korkeamman itsetajunnan kannalta, on läpeensä esitys siitä maailmankatsomuksesta, filosofisesta, teologisesta eli teosofisesta, joka on kristinuskon pohjalla. Sentähden emme ymmärrä yhtään Jeesuksen puhetta Johanneksen evankeliumissa, ellemmme ymmärrä kaikkia, tai jos ymmärrämme yhden, ymmärrämme me kaikki, sillä nämä kaikki ilmentävät sitä uutta, mitä Jeesus toi ihmisille. Se tulee ilmi kaikissa hänen puheissaan, sillä me näemme, että sama elämäntotuus on hänellä aina takana, ja jos pääsemme sen perille, silloin ymmärrämme hänen sanansa.

Nyt tietysti totuus, semmoinen, joka on Jeesuksen sanojen taustana, on eletävä asia. Se ei ole filosofinen siinä merkityksessä, että sen voisi oppia ulkoa, vaan se on todellista elämän tietoa, teosofiaa, jonka perille pääsee ainoastaan elämällä ja kokemalla henkistä elämää. Sentähden lopullinen valaistus, ymmärrys ja tieto näistä asioista, joihin Jeesus viittaa, tulee jokaiselle ihmiselle hänen oman kokemuksensa, uudestisyntymisensä kautta. Mutta silti on tärkeää, että ihminen järjelläänkin käsittää niitä asioita, joita hän myöhemmin saa kokea. Sentähdenhän on kaikki suullinen opetus maailmassa mahdollinen, mutta se ei olisi muuten mahdollinen, ellemmme olisi järjellä varustettuja olentoja, jotka voimme ottaa vastaan, ennenkuin olemme sitä täysin kokeneet.

Tässä keskustelussa Jeesuksen ja Nikodemuksen välillä on kaksi tärkeää kohtaa, ne käsittävät muuten koko keskustelun. Toinen tärkeä kohta on tämä: „totisesti, totisesti sanon sinulle: jos ei ihminen synny vedestä ja hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan. Mikä lihasta on syntynyt, on liha, ja mikä hengestä on syntynyt, on henki.“ – Toinen on tämä: „ei kukaan ole noussut ylös taivaaseen muu, kuin se, joka taivaasta tuli alas, Ihmisen Poika, joka oli taivaassa. Ja niinkuin Mooses ylensi käärmeen erämaassa, samoin on Ihmisen Poika ylennettävä, jotta jokainen, joka häneen uskoo, saisi ijankaikkisen elämän. Sillä niin Jumala on rakastanut maailmaa, että hän antoi ainokaisen Poikansa, jotta jokainen, joka häneen uskoo, ei hukkuisi, vaan saisi ijankaikkisen elämän. Sillä ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan, että hän maailmaa tuomitsisi, vaan että maailma hänen kauttaan pelastuisi. Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita, mutta joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen. Mutta tämä on tuomio, että valo on tullut maailmaan ja ihmiset rakastivat pimeyttä enemmän kuin valoa, sillä heidän tekonsa olivat pahat. Sillä jokainen, joka tekee pahaa, vihaa valoa eikä tule valoon, jottei häntä teoistansa nuhdeltaisi. Mutta joka tekee totuuden, se tulee valoon, jotta hänen tekonsa tulisivat ilmi, sillä ne ovat Jumalassa tehdyt.”

Nämä sanat, joita yritetään selittää teologisissa piireissä, tietysti sängen yksinkertaisella tavalla, puhumalla ainoastaan Jeesuksen Kristuksen persoonasta ja uskomisesta häneen, ne jäävät meille käsittämättömiksi, jollemme valaise järkeämme sillä maailmankatsomuksella, jonka me tälläkin nykyisellä ajallamme olemme saaneet viisaampien veljien puolelta teosofisen liikkeen kautta, tai itse pääse kokemukseen olemisen mysterioista. Jos itse pääsemme kokemukseen olemisen mysterioista, silloin ymmärrämme ilman muuta näitä sanoja ja silloin osaamme niitä myös omilla sanoilla valaista.

Kun Jeesus sanoo tässä: „se, mikä on lihasta syntynyt, on liha“ – ja „jollei ihminen synny vedestä ja hengestä, ei hän taida

tulla sisään Jumalan valtakuntaan“, niin niissä sanoissa piilee jokin salaisuus. Jos sanomme, että „vedestä“ tarkoittaa kastetta, kuten jotkut kristityt sanovat, ja käsitämme sen ulkonaiseksi tempuksi, joka tehdään pienelle lapselle, silloin niissä sanoissa ei ole syvempää sisältöä, vaan ovat vain viittaus ulkonaisiin, maagillisiin loitsutemppeihin, joilla ihminen pääsee taivaan valtakuntaan. Mutta sehän on aivan kuin joutuisimme tekemisiin vanhojen poppamiesten kanssa. Me ymmärrämme totuuden etsijöinä ilman muuta, ettei tässä voida tarkoittaa semmoista, sillä Jeesuksen puheet kaikki viittaavat siihen, ettei hän pane arvoa ulkonaiselle, jollei siinä ole henki mukana. Henki tekee eläväksi, mutta kirjain kuolettaa. Seuraavassa luvussa Johanneksen evankeliumissa Jeesus puhuessaan samarialaisen naisen kanssa sanoo: „tulee aika, jolloin ei Jumalaa rukoilla Jerusalemissa eikä tempeleissä, vaan totuudessa ja hengessä.“ Siinäkin on selvä viittaus siihen, että Jeesuksen mielestä ulkonaiset asiat eivät merkinneet mitään, ellei niissä ollut henkeä. Jos niissä on henki mukana, silloin voi jäädä kysymykseksi, mikä ulkonainen asia seuraa sitä henkeä.

Sentähden olemme edeltä käsin selvillä siitä, että tässä Jeesuksen puheessa „vedestä“ ei tarkoiteta ulkonaista kastetta, jos kohta siinä jälestä puhutaankin Johanneksen ja opetuslasten kasteesta. Meidän täytyy tutkia, mitä tämä vedestä syntyminen on syvemmässä merkityksessä, mitä Jeesus on sillä, aivan epäilemättä sillä tarkoittanut. Ja tämä meidän tutkimuksemme silloin tietysti perustuu kokemukseen, tietoon, siihen vanhaan, ijankaikkiseen ja ijänikuiseen tietoon, mikä on Valkoisella Veljeskunnalla.

Jeesus puhuu tässäkin luvussa jo Jumalan valtakunnasta, Jumalasta, Isästä, Pojasta, Ihmisen Pojasta, valosta, hengestä ja monista asioista. Näitä kaikkia asioita meidän täytyy oikein ymmärtää, jotta tietäisimme, mitä hänen puheensa tarkoittaa. Kun hän puhuu samarialaisen kanssa seuraavassa luvussa, hän sanoo: „Jumala on henki ja Häntä on palveltava hengessä ja

totuudessa.“ Hän on siinä antanut yhden määritelmän Isästä Jumalasta. Mitä hänen nämä sanansa „Jumala on henki“ sisältävät? Meidän pitää ottaa tuo asia aivan yksinkertaiselta, järkevältä kannalta. Meidän täytyy kysyä: mitä henki on, mitä semmoisella sanalla tarkoitetaan? Tietysti sillä ei tarkoiteta ilmaa; vaikka kreikkalainen sana „pneuma“ merkitsee ilma, jota hengitämme, niin ei se kuitenkaan tässä tarkoita sitä ulkonaisesti. Ei Jeesus tarkoita, että Jumala on ilma, vaan että Jumala on henki. Sitä voi kyllä verrata ilmaan, sillä ilma on se, joka tässäkin näkyväisessä maailmassa tunkee joka paikkaan. Ilma on se, jota emme näe, mutta se on kuitenkin kaikkialla. Sentähden se on kuin vertauskuva hengestä, sillä henki on taas näkymättömästi ja tajunnan kannalta juuri se filosofinen käsite tai se tajunnan todellisuus, joka on kaikkialla, joka ei jätä mitään paikkaa tyhjäksi itsestään, vaan yhdistää kaikki yhdeksi. Henki, se sana sanoo, ilmaisee meille, kun ajattelemme sitä tajunnan kannalta, että se on jotain, joka yhdistää.

Vielä paremmin tämän ymmärrämme, jos muistamme, mikä toinen määritelmä Jumalasta annetaan tässä Uudessa testamentissa. Jeesuskin puhuu siitä itse asiassa joka paikassa, ehkei nimittäen asiaa niin suoraan, kuin mitä Johanneksen epistolassa siitä puhutaan, jossa sanotaan: „Jumala on rakkaus“. Tämähän on Jeesuksen oppi myös, ei kukaan meistä sitä epäile. Sehän on koko kristinuskon sisältö. Jumala on siis rakkaus ja toiselta puolen henki.

Nyt tämä sana „rakkaus“ kuvaa meille vielä selvemmin tuota, jota äsken sanoin hengen tunnusmerkiksi: se kuvaa yhteyttä, jonka se saa aikaan. Sillä mitä rakkaus on muu, kuin jokin yhdistävä voima? Jos ihmiset rakastavat toisiaan, merkitsee se, että he tuntevat olevansa yhtä, kuuluvansa toisilleen. Rakkaus on yhdistävä elementti, samoin kuin viha on se, joka etäännyttää. Rakkaus missä muodossa tahansa, jota silloinkin nimitämme rakkaudeksi, vetää aina yhteen. Ja sentähden, kun sanotaan Jumalasta, että Hän on rakkaus, on selvästi tuotu ilmi, että Jumala

on yhdistäväksi prinssiippi koko olemassaolossa. Hän on se, joka tekee kaiken yhdeksi; ja tämä ykseyys on henki, tajunta. Jumalallinen tajunta on se ykseystajunta, jossa kaikki on yhtä. Ja tätä tajuntaa nimittää Jeesus myös Isäksi. Siinä sanassa kuvastuu rakkauden tunnusmerkki. Emme voi ajatella isää ilman rakkautta lapsiinsa. Sentähden on „isä“-sana tuosta suuresta, yhdistävästä rakkauden tajunnasta erinomaisen kuvaava ja kodikas nimitys.

Nyt meidän on siis ymmärrettävä, että tässä maailmassa, jonka kanssa me olemme tekemisissä, on syvimpänä salaisuutena Jumala, Henki ja rakkaus eli Isä. Se on kaikista syvin olemisen mysterio. Se on mysterio, joka yhdistää kaiken yhdeksi. Ja tässä Jumalassa, olemisen mysteriossa on Logos eli Sana, niinkuin Johanneksen evankeliumin ensimmäisessä luvussa sanotaan. Tässä Jumalassa on Logos eli Sana, ja Logos on se Jumala. Logos on Jumalassa eli Jumalan luona ja Logos on Jumala.

Mikä on Logos? Logos – siitähän meillä jo oli jo puhetta – on järki. Tässä maailmankaikkeudessa on siis toinen todellisuus; toinen mysterio Isän mysterion jälkeen on järki eli Logos, joka on yhtä Jumalan kanssa. Jos Isä on rakkaus, niin Poika, Logos, on järki. Ja se järki on yhtä rakkauden kanssa, yhtä Isän, Jumalan kanssa, siis myös kaikki yhdistävä. Se on maailmanjärki, suuri totuuden tieto, suuri järjestävä prinssiippi, suuri järkitajunta, joka tietää, mitä se tahtoo. Se on aivan kuin Jumala Logoksessa, järjessä, Pojassa tietäisi, mitä itse Isänä tahtoo. Järki on tässä maailmankaikkeudessa, olemisessä, toinen mysterio, Jumalan Poika, Logos. Ja tästä maailmanjärjestä eli Logoksesta sanotaan, että se tuli ihmisiin, asui ihmisten keskellä ja ihmiset eivät sitä tunteneet.

Nyt meidän ei pidä ajatella, kun tutkimme näitä Johanneksen evankeliumin ensimmäisiä lauseita, että tässä on kysymys ainoastaan Jeesuksesta Kristuksesta, vaan tässä on kysymys maailmanjärjestä, joka asuu ihmisissä, joka valaisee jokaista ihmistä, mutta jota ihmiset eivät tunne. Se maailmanjärki on siis meidän ihmiskunnassamme ja meissä ihmisissä. Mutta eikö

meissä ole muuta kuin tämä Logos? Minkätähden se on meissä? Se on meissä sentähden, että ihminen on pienoiskuva Jumalasta, maailmasta. Ihminen on mikrokosmos verrattuna makrokosmukseen. Ihmisissä piilee Logos, järki, samoin kuin ihmisissä piilee Isä, mutta ihmiset eivät tiedä niistä asioista. Minkätähden? Sentähden, että ihmisessä ei ole tämä maailmanjärki ilmenneenä, eikä se ole ihmisessä ilman muuta kokonaan ja sekoittamatta, vaan ihmisissä on ainoastaan säde tästä maailmanjärjestä. Jos sanomme, että maailmanjärki, Logos, on kuin aurinko, niin jokaiseen ihmiseen on lähetetty säde tästä auringosta. Jokaisessa ihmisessä on valon, järjen säde, ja sitä juuri nimitetään tässä Johanneksen evankeliumissa ja Jeesuksen sanoissa Ihmisen Pojaksi. Jokaisessa ihmisessä asuu tämä Ihmisen Poika, järjen, Logoksen säde. Ja niin kauan me vaellamme pimeydessä tässä maailmassa, ellemme tee niinkuin Moses korvessa. Hän ylensi käärmeen korvessa, ja ihmiset paranivat kun katsoivat siihen. Vasta sitten, kun ihmiset ylentävät Ihmisen Pojan, järjen itsessään, vasta sitten he tulevat pimeydestä valoon.

Jeesus nimenomaan puhuu siitä, että ihmiskunnassa, ihmisessä, on nyt korkeampana prinssiippinä, jonka tuntoon ihminen voi päästä, järki. Ja se järki erottaa ihmisen eläimestä, jossa ei ole järki samalla tavalla kuin ihmisessä. Mutta ihmiskunta elää kyllä eläimellistä elämää, eikä ylennä järkeä. Järki saa ihmisellä olla kuin orja talossa, se saa tehdä kaikki palvelukset. Ihmisessä saavat erilaiset eläimet, kaikki halut ja himot hallita ja järki on pakoitettu palvelemaan niitä niinkuin orja talossa. Ja niinkuin tiedämme, me ihmiset annamme järjen keksiiä keinoja, millä tavalla voisimme palvella itsekkyyttä. Järki on meidän mielestämme sitä varten vain, että se keksisi tilaisuutta tyydyttämään haluja ja himoja. Mutta Jeesus sanoo nimenomaan: „niin kauan kuin te sillä tavalla häpäisette inhimillistä järkeä, niin kauan te vaellatte pimeydessä, ettekä pääse valoon; sillä niin kauan kuin teidän tekonne ovat pahoja, niin kauan kuin te

suoritate elämellisiä tekoja, niiden täytyy tapahtua pimeydessä ja salassa, sillä ne eivät siedä valoa. Ja te itse olette auttamattomasti pimeydessä, tietämättömyydessä, niin kauan kuin järki palvelee teissä alempaa ihmistä. Sentähden on ensimmäinen ehto ja askel, että te ylennätte järjen, Ihmisen Pojan.“

Jos käännämme tämän sanan „ihmisen poika“ sanskritin kielelle, saamme manasaputra – järjen – Ihmisen poika. Ja manasaputra on nimenomaan nimitys ihmisen järjelle eli korkeammalle Minälle. Jeesus käyttää vanhaa, salatieteellistä nimitystä, kun hän puhuu Ihmisen Pojasta. Jeesus tahtoo siis sanoa: teidän täytyy ylentää Ihmisen Poika; nostaa järki omalle paikalleen. Vasta sitten kun järki teissä pääsee oikeuksiinsa, vasta kun koetatte elää järjen neuvojen mukaan, olette tiellä valoon päin. Ja niin paljon kuin ihmiskunnassa on puhdasta järkeä vallalla, niin paljon on ihmiskunta saavuttanut valoa.

Jos ajattelemme, mitä yhteistä valoa meillä on tänä päivänä, niin meidän täytyy tunnustaa, että meillä on nyt enemmän järkeä elämässä ja olemassaolossa kuin silloin, kun elimme raakalaisina. Mutta me emme ole antaneet täyttää kunniansijaa Ihmisen pojalle vielä niin kauan, kuin emme tee totuutta, etsi totuutta, niin kauan kuin ei meidän persoonallisuutemme tahdo tulla totuudeksi. Me nimitämme sitä totuuden etsimiseksi. Niin kauan kuin meidän koko olemuksemme ei tahdo totuutta ennen kaikkea, emme ole antaneet täyttää kunniaa manasaputralle, Ihmisen pojalle. Vasta sitten, kun koko mielellämme ja sielullamme etsimme totuutta, vasta sitten olemme ihmisiä ja tulemme valoon, sillä silloin maailmanjärjestä, Logoksesta, tapahtuu aivankuin vuodatus meidän järkeemme. Ja tämä vuodatus, joka tulee Logoksesta, maailmanjärjestä, on Pyhä Henki.

Siis me saimme oikeastaan nyt kuvan teologian kolmiyhteisestä Jumalasta: Isä, joka on rakkautena kaiken takana, Poika, joka on järkenä, rakkauden ensimmäisenä ilmauksena, ja Pyhä Henki, joka tulee Logoksesta, Pojasta ja Isästä siihen

ihmiseen, joka ylentää Ihmisen Pojan lopullisesti tulemalla totuuden etsijäksi.

Jeesus sanoo toisessa paikassa: „ei kukaan tule Isän luo, paitsi Minun kauttani.“ Jeesus siis sanoo: ei kukaan tule Isän luo paitsi Pojan kautta, ei kukaan tule rakkauteen, ellei hän kulje järjen kautta, ei kukaan voi saavuttaa Isän rakkautta, ellei ole tullut osalliseksi Pojan järjestä. Ihminen ei voi tulla osalliseksi Isän rakkauteen eikä sillä rakkaudella rakastaa toisia, ellei ole tullut osalliseksi Pojan järjestä, maailman järjestä, Logoksesta, joka on tapahtunut sen kautta, että hän on ylentänyt itsessään Ihmisen Pojan. Vasta sitten hän tulee osalliseksi Pyhästä Hengestä ja Logoksesta, vasta sitten hän tulee osalliseksi Isän rakkaudesta, hengestä.

Nyt siis voimme kysyä: mikä on syntyminen vedestä? Se on itse asiassa tämä Pyhän hengen vastaanottaminen. Se on pitkä inhimillinen puhdistustyö, pitkä taival, jolloin me ihmisinä koetamme kehittää itsessämme maailmanjärkeä, puhdasta järkeä, objektiivista järkeä, ei sitä, joka palvelee meidän itsekkyyttämme, vaan sitä, joka loistaa valona maailmankaikkeudessa. Sille järjelle meidän pitää valmistaa sijaa itsessämme. Kun me kuljemme semmoista puhdistustietä, että me avaamme koko sisäisen ihmistemme maailman puhtaalle järjelle, puolueettomalle, objektiiviselle järjelle eli totuuden tiedolle, silloin me itse asiassa synnymme vedestä.

Tämä on se vanha tie, joka aina on ollut. Aina on ihmisellä ollut tuo mahdollisuus edessä, että voi tulla ihmiseksi asettamalla järjen oikeuksiinsa. Se on se vanha puhdistustie.

Mikä on tunnusmerkkinä tällä puhdistustiellä? Puhdistustietä mainiosti kuvaa vesi. Vesi on se, joka puhdistaa, pesee meidät puhtaiksi. Se kuvaa sitä puhdistusta, jolla puhdistamme koko eläimellisen sielumme niin että järki pääsee oikeuksiinsa. Ja kun tätä vettä käytetään, kun annamme Pyhän Hengen puhdistaa meitä, silloin yhtenä, selvänä tunnusmerkkinä on lempeys. Järki ei tee ihmistä julmaksi, ei kylmäksi, ei tyylyksi, vaan lempeäksi ja

sääliväksi, veljelliseksi ja ymmärtäväksi. Se on järjen työ ihmisessä.

Sentähden on aina tuhansien ja miljoonien vuosien aikana ihmisellä ollut edessä tämä puhdistuksen tie, joka kasvattaa hänen järkeään ja samalla tekee hänet lempeäksi. Ja me tiedämme, että on ollut meidän ihmiskunnassamme yksi ihminen, joka kulki tällä tiellä niin pitkälle kuin saattaa kulkea. Se oli Gautama Buddha. Lempeämpää olentoa ei ole ollut, ei säälivämpää kuin hän. Hän oli ihminen, joka antoi järjen täyttää itsensä ja loistaa itsessään.

Sentähden me tiedämme heti, että jos järjen kehitys jossakin ihmisessä kehittää ylpeyttä, julmuutta, tuomitsemishalua, se ei ole suinkaan maailmanjärjen kehitystä hänessä, ei Logoksen valoa hänessä, ei Pyhän Hengen vuodatusta, vaan alemman järjen kehitystä. Ihminen kehittää ainoastaan alemmaa järkeä, jos hän tulee julmaksi, viekkaaksi, sukkelaksi. — Alemman järjen kehitys voi juuri tehdä ihmisen hyvin älykkääksi. Meidän aikanamme ei rikos edisty, ellei ihminen ole älykäs. Ihminen, joka nykyään panee esim. murhan toimeen, tekee sen niin viisaasti, että häntä useinkaan ei saa kiinni. Hän on käyttänyt silloin järkeä, mutta se ei ole maailmanjärki, ei Logoksen, maailman valo, vaan se maallinen, pirullinen järki, josta apostoli Paavali puhuu, se viisaus, joka on maasta. Jumalainen järki valaisee ihmistä, että hän tulee lempeäksi, ymmärtäväiseksi, objektiivisesti tietäväksi. Ja semmoinen juuri oli Buddha.

Mutta mitä sitten Jeesus Kristus toi? Mikä on hänen suhteensa tähän maailmanjärkeen ja Isään? Millä tavalla hän aloitti uutta aikaa? Se sisältyy noihin sanoihin: ellei joku synny hengestäkin, ei hän taida tulla Isän, Jumalan valtakuntaan. Ja huomatkkaa, merkillistä on juuri Buddhan suhteen, joka on ihanin ihminen, mikä on vaeltanut maan päällä, ettei hän puhu Isästä, Jumalasta, ei rakkaudesta; hän puhuu aina vaan järjestä. Hän on kuin suuri tietäjä, joka tietää, kuinka tyhjä on avaruus, mutta samalla, kuinka hyvin järjestetty kaikki on, niin että ihminen voi vapautua tästä syntymien pyörästä, elämien ja kuoleman vallasta,

päästä nirvaanaan, jossa on rauha, semmoiseen mielentilaan, että hän on ulkopuolella kaikkia kärsimyksen ja ilon vaihteluja. Tämän Buddha tiesi, mutta hän ei puhunut Isästä Jumalasta, joka on rakkaus. Sentähden tuntuu meistä eurooppalaisista, kun syvennymme Buddhan puheisiin, että hän on pessimisti, että hän on huomannut, kuinka surkea ihminen on, ja että ihmisen tehtävä on pelastua siitä surkeudesta. Ja vaikka hän pääsi niin pitkälle, että hän yhtyi Logokseen, niin hän ei päässyt niin pitkälle, että olisi yhtynyt Isään, niinkuin Jeesus Kristus. Se on vain askel, mutta Buddha ei siinä elämässään sitä ottanut. Jeesus Kristus oli ensimmäinen sentähden, että hän otti enemmän vastaan kuin Buddha.

Mikä on syntyminen hengestä? Sehän on silloin, sen ymmärrämme, syntyminen Isästä, tuleminen Isän Pojaksi, Jumalan itsetietoiseksi Pojaksi. Ja tämä Isän mysterio piilee jokaisessa ihmisessä, mutta se piilee Logoksen takana. Ennenkuin ihminen Buddhan tavalla on tunkeutunut Logoksen mysterioon, ei hän ei voi ymmärtää Isän, rakkauden mysteriota, hengen viimeistä salaisuutta. Jeesus Kristus on sen salaisuuden persoonassaan maailmalle paljastanut.

Tässä voimme taas, kun sanomme, että ihmisen on synnyttävä hengestä, muistella mieleemme tuon sanan „henki“ merkityksenä kreikaksi se oli pneuma – ilma. Se on kuin jokin vertauskuva, niinkuin, me sanomme; niinkuin ihmisen on synnyttävä vedestä, on hänen synnyttävä ilmasta, pneumasta. Kun hän on syntynyt vedestä, merkitsee se, että veden on puhdistettava hänet. Kun hän on syntynyt ilmasta, merkitsee se jotain muuta. Ihmisen syntyminen ilmasta on siis jotain, joka on tekemisissä tavallaan sen kanssa, mitä tyhjä ilma kuvaa. Jos ajattemme vettä, siinä me voimme uida, mutta mitä voimme tehdä ilmassa, millä tavalla ihminen tulee siinä toimeen? Ihmisen, jos hän on ilman herra, niinkuin hän on veden herra, kun osaa uida, täytyy osata lentää. Mutta samoin kuin uiminen ei ole veneessä istumista, samoin lentäminen ei ole istumista

lentokoneessa, vaan se on lentämistä ilmassa ilman mitään koneita, niinkuin linnut. Ihmisen, jos hän olisi ilman herra, pitäisi osata lentää semmoisenaan. Ehkä hän tulee sen oppimaan joskus samaan tavalla kuin on oppinut uimaan. Joka tapauksessa tämä on kuin vertauskuva siitä, mitä hengestä syntyminen on.

Mitä vaadittaisiin meiltä, jotta voisimme lentää ilmassa? Meiltä vaadittaisiin, ettemme olisi enää riippuvaisia maan vetovoimasta, niin että meillä täytyy olla tukikohta maassa, vaan että olisimme siitä riippumattomia sillä tavalla, että meillä olisi tukikohta itsessämme. Meidän täytyy silloin saada tukikohta, painopiste itseemme niin, että voimme neutralisoida maapallon vetovoimaa. Tämä on myös vertauskuva hengestä syntymisestä. Hengestä syntyminen tarkoittaa sitä, että ihminen tulee vapaaksi ja riippumattomaksi. Ja mitä se vielä tarkemmin merkitsee?

Nyt Jeesus sanoo toisessa paikassa Johanneksen evankeliumissa: „Minä olen tie, totuus ja elämä, ei kukaan tule Isän luo, paitsi Minun kauttani.“ Mikä se Minä on? Oliko se Jeesuksen katoovainen, fyysillinen ruumis? Ei suinkaan. Se Minä on tässä Kristus, Jumalan Poika, Logos, maailmanjärki. Koko Johanneksen evankeliumi on kirjoitettu Kristus-minän kannalta. Siis Jeesus sanoo: „Minä, Kristus, olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan voi tulla Isän luo paitsi Minun kauttani.“ Mutta se Minä, joka on Kristus, joka eli ja puhui Jeesuksessa, on mysteeriona kaikissa ihmisissä. Kristus on kaikissa, Kristus on meissä. Se Minä, jonka kautta me tulemme Isän luo, on meissä; ja siis meidän minuudessamme on Pojan mysteeri Isään nähden. Kun me siis tahdomme päästä Isään, täytyy meidän päästä selville Minän mysteeriosta. Nyt Jeesuksen sanat voidaan sanoa: Minä on tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän luo paitsi Minän kautta. Ja mikä „minä“ on, joka on subjekti meissä? Ei kukaan voi sanoa toista minäksi, ihminen yksin voi sanoa sen itsestään. Minä, joka on kaikista subjektivisin salaisuus, on se, jonka ulkopuolelle ihminen ei pääse. Se Minä ihmisessä on syntynyt Isästä; se on Isän yksisyntyinen Poika. Ihmisen Minä on syvimmissä

salaisuudessa Jumalan ainokainen eli yksisyntyinen Poika. Sen Minän mysterio on ratkaistava, jos ihminen tahtoo tulla Isän luo, ja se tie on hengestä syntyminen, Minän realisoiminen, Minän ymmärtäminen ja toteuttaminen semmoisena totuutena, joka on itsestään olemassa, joka on olemassa Isän rakkauden tahdosta. Onko se meidän tavallinen, persoonallinen minä? Ei se voi olla tavallinen, persoonallinen minä, se on vain kuin refleksi, heijastus todellisesta Minästä; meidän haihtuva, kuolevainen minä on kuin varjokuva, jonka todellisuus on heittänyt maailman, elämän suurelle kankaalle. Meidän persoonallinen minä ei ole se Minä, joka on lopullinen salaisuus, vaikka meidän persoonallinen minä on syntynyt Isän rakkaudesta. Ei kukaan ihminen ole syntynyt muuten, kuin että Jumalan rakkaus on hänet synnyttänyt. Mutta se Minä ihmisessä, joka selittää hänelle salaisuuden ja toteuttaa hänen yhteytensä Isän kanssa, on Kristus ihmisessä, se Minä on se sama Minä, joka on meissä kaikissa, Kristus, rakkauden Minä, se joka yhdistää, joka tekee kaiken yhdeksi Isässä. Ja päästäkseen tähän Minään, täytyy ihmisen syntyä hengestä, ja se merkitsee: hänen täytyy käydä n.s. suuren yksinäisyyden läpi, johon Buddhakin joutui, hänen täytyy tulla maailman keskipisteeksi, Jumalan yksisyntyiseksi Pojaksi, siksi keskusatomiksi, josta maailma syntyy. Tästä sisäisestä Isän Jumalan rakkaudesta, Kristus-Minästä eli Jumalan Pojasta täytyy ihmisen tulla tietoiseksi. Sitä Jeesus tahtoo meille opettaa. „Teidän pitää luopua persoonallisesta minästä, jokapäiväisestä minästä ja antaa se ystävien puolesta. Teidän täytyy luopua siitä, jotta tulisitte osallisiksi Minusta.“

Jos katselemme, millä tavalla ihmiskuntaa kasvatetaan ja on pitkin vuosimiljoonia ja luomispäiviä kasvatettu, niin voimme huomata, että hyvällä syyllä voimme sanoa Logosta ja Isää Jumalaa auringon hallitsijaksi, voimme sanoa, että Logos asuu auringossa tai että aurinko on kuin sekä Isän että Pojan ja Pyhän Hengen symboli tässä näkyväisessä maailmassa. Sentähden emme ollenkaan ihmettele, että vanhassa parsialaisessa

kasvatuksessa palveltiin, kunnioitettiin aurinkoa. Pythagoras vielä opetuslastensa kanssa Krotonassa läksi ulos tervehtimään nousevaa aurinkoa sentähden, että aurinko oli Jumalan symboli; siitä tuli elämä tähän maahan.

Mutta samalla tavoin kuin aurinko kuvaa meillä Jumalaa, kuvaa jotain puolta meille Jumalasta myös kuu. Se kuvaa yötä ja samalla se on vanha muisto meille vanhasta luomispäivästä. Meidän nykyinen kuumme on meille jäännös vanhasta planeetasta. Se on meille tunnusmerkinä siitä, että me ennen kuuluimme eläinkuntaan ja kehityimme siitä ihmisiksi. Eläinkunta on vielä voimakas meissä ja kuu on se, joka välittää meille niitä jumalallisia voimia, jotka ylläpitävät eläinkuntaa meissä. Kuun kautta tulivat meille ne suuret psykologiset voimat, jotka vähitellen eläimellisten intohimojen kautta vievät meidät ihmiseen. Kuun kautta sekin jumalallinen voima tuli meidän ihmiskuntaamme, jota nimitämme synnyttämisen-, suvunjatkamisvoimaksi, sukupuolivoimaksi. Sukupuolivoima on se, joka vetää ihmistä toisen ihmisen luo.

Jos katselemme ihmiskunnan kehityshistoriaa, huomaamme, että ihminen Lemuriassa oli sukuviettinsä orja; kaikki oli puhdasta ja kaunista, mutta se oli kerrassaan eläimellistä.

Vähitellen ihminen aivankuin vapautuu tästä kuun, yön vallasta ja astuu päivän valoon. Vähitellen ihmiskunta nousee ylös eläimellisyydestä ja omistaa itselleen järjen, päivän valon. Me näemme, ettemme ole hyljättyjä, luonto itse meitä kasvattaa. Vielä me olemme yön, pimeyden voimien vallassa, mutta ne kasvattavat meitä, ne vievät meitä kärsimykseen ja kärsimys puhdistaa meitä. Sitten tulee hetki jokaiselle yksilölle ja hän sanoo: nyt tahdon tulla totuudenetsijäksi; nyt tahdon etsiä Jumalaa, päästä selvyteen Jumalasta, elämästä. Silloin päivä sarastaa meille; silloin ihminen kumartaa auringolle; silloin hän ottaa vastaan niitä korkeampia, jumalallisia voimia, silloin hän ottaa vastaan Jumalan Pojan, Logoksen, järjen voimia

päästäkseen takaisin Isän luo, josta hän on syntynyt, päästäkseen takaisin Isän rakkauteen ja rakastaakseen Isän rakkaudella.